

Dosarul nr. 3r-292/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: L.Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Bostan, A.Pahopol, V.Negru)

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Mariana Pitic

examinând recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Afacerilor Interne, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea la examinarea cererii și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului depusă de către Ministerul Afacerilor Interne a fost respinsă, iar apelul declarat împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani a fost considerat inadmisibil, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare,

c o n s t a t ă:

La 22 august 2017, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea la examinarea cererii și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea de către Ministerul Afacerilor Interne a dreptului lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, manifestat prin nefurnizarea în termen a informației solicitată prin cererea din 21 iulie 2017. S-a obligat Ministerul Afacerilor Interne de a examina cererea lui Gheorghe Străisteanu din 21 iulie 2017 conform legislației în vigoare și de a-i prezenta acestuia informația solicitată. S-a încasat din contul Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 300 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

La 22 decembrie 2017 Ministerul Afacerilor Interne a declarat apel împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia,

casarea actului judecătoresc contestat și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului depusă de către Ministerul Afacerilor Interne, iar apelul declarat împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani a fost considerat inadmisibil, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la 20 noiembrie 2019, Ministerul Afacerilor Interne a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, or, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

A susținut recurentul că apelul a fost declarat în termen, pe motiv că nu a asistat la pronunțarea dispozitivului hotărârii instanței de fond, iar copia dispozitivului hotărârii nu ar fi primit-o în decurs de 5 zile de la pronunțarea acestuia.

Prin urmare, în opinia sa dreptul la acțiune sau de recurs trebuie să se exercite din momentul în care părțile interesate pot cunoaște efectiv despre hotărârile judecătorești care se solicită a fi casate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în conformitate cu art. 257 alin. (1), prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

Prin prisma art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedural

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 5 noiembrie 2019. Astfel, recursul din 20 noiembrie 2019 este depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din conținutul recursului depus de Ministerul Afacerilor Interne, rezultă că recurentul nu este de acord cu încheierea din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului depusă de către Ministerul Afacerilor Interne, iar apelul declarat împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost considerat inadmisibil, ca fiind depus după expirarea termenului legal de declarare.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Conform prevederilor art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Prin prisma normei enunțate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ relevă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 17 noiembrie 2017 (f.d.34).

Concomitent, din materialele dosarului instanța de recurs reține că cererea de apel depusă de Ministerul Afacerilor Interne împotriva hotărârii primei instanțe a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani la 22 decembrie 2017 (f.d.37).

În acest context, instanța de recurs relevă că conform art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (3) din același cod, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Prin urmare, în speță, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 18 noiembrie 2017, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 17 decembrie 2017 (zi de duminică). Astfel, ultima zi de depunere a apelului prin prisma art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă a fost 18 decembrie 2017 (zi de luni). Cu toate acestea, apelul a fost depus la 22 decembrie 2017, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întârzieri prin careva probe.

Cât privesc argumentele recurentului Ministerul Afacerilor Interne, precum că a omis întemeiat termenul de declarare a apelului, deoarece copia dispozitivului hotărârii instanței de fond nu ar fi primit-o în decurs de 5 zile de la pronunțare, instanța de recurs le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse. Or, potrivit modificărilor operate prin Legea nr.155 din 5 iulie 2012, în vigoare din 30 noiembrie 2012, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu din momentul primirii copieii hotărârii sau a dispozitivului acesteia, cum prevedea anterior norma procesuală.

Nu poate fi reținut ca temei de a considera că apelul a fost depus în termen nici argumentul recursului precum că recurentul Ministerul Afacerilor Interne nu a asistat la pronunțarea dispozitivului hotărârii, or, ultimul a cunoscut despre examinarea litigiului dat, fiind legal citat despre data, ora și locul ședințelor de judecată anterioare stabilite pentru 4 septembrie 2017, 19 septembrie 2017 și 3 noiembrie 2017, fapt confirmat prin avizele de recepție și recipisa anexate la dosar (f.d.17,23,27).

Respectiv, motivul invocat de reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne privind imposibilitatea depunerii apelului în termen din motiv că nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, nu constituie temei de repunere în termen. Or, recurentul a cunoscut despre modul de derulare a procesului în instanța de fond și deci a fost obligat la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului despre care cunoștea cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea sa și să respecte termenele prevăzute de lege, adică urma să întreprindă toate măsurile necesare de protejare a drepturilor sale, inclusiv, prin acțiuni concludente, de informare în privința modului de derulare a procesului prin care să demonstreze păstrarea interesului față de caz și imposibilitatea de a se familiariza cu hotărârea adoptată într-un asemenea mod, pentru a dispune de posibilitatea contestării hotărârii în termen.

La fel, nu pot fi reținute ca temei de repunere în termen a apelului nici argumentele recursului precum că la 17 noiembrie 2017, prin intermediul poștei electornice, Ministerul Afacerilor Interne a expediat o cerere prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată în legătură cu reforma Ministerului, însă instanța de fond greșit a respins-o și a dispus examinarea în fond a cauzei în lipsa recurentului.

Or, conform art. 206 alin. (5) Cod de procedură civilă, la solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

Aici se va menționa că însuși reprezentantul recurentului Ministerul Afacerilor Interne a solicitat la 19 septembrie 2017 prin prisma art. 27 Cod de procedură civilă amânarea examinării cauzei în legătură cu studierea și cercetarea acțiunii și a materialelor cauzei, iar prima instanță în vederea neîngrădirii dreptului

privind accesul liber la justiție a admis demersul respectiv și a dispus amânarea judecării cauzei pentru 3 noiembrie 2017, dată când reprezentul recurentului nu s-a prezentat, ceea ce se confirmă prin procesele-verbale anexate la dosar (f.d.23-24,28).

Deci, recurentul Ministerul Afacerilor Interne a fost în cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, prin urmare, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a se interesa despre desfășurarea litigiului și de a proteja drepturile sale de acces la instanță fapt, însă, ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului de declarare a apelului.

Astfel, Ministerul Afacerilor Interne prin lege era obligat să respecte termenul de contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, condiție ce nu se atestă în prezenta speță.

Alte circumstanțe în motivarea repunerii în termen a apelului nu au fost invocate.

De altfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în cazul acceptării unui apel tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă, în practica sa constantă, că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în carte înalta Curte a arătat, că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

În astfel de circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ respinge argumentele formulate în recurs, deoarece acestea sunt doar declarative și sunt lipsite de suport legal.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se respinge recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne.

Se menține încheierea din 5 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Afacerilor Interne, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea la examinarea cererii și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic